

บทคัดย่อ

การวิจัยประเมินผลโครงการค่ายบำบัดฟื้นฟูเยาวชนติดยาเสพติด (ค่ายเยาวชนต้นกล้า) จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์การประเมิน 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยการดำเนินโครงการในด้านการจัดเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานตามโครงการ การคัดเลือกวิทยากร การคัดเลือกผู้เข้าอบรม การคัดเลือกสถานที่ งบประมาณ เอกสาร เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งการศึกษาถึงกระบวนการการดำเนินงานในด้านความสามารถและความพร้อมทางการสอนของวิทยากร การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้าอบรม และศึกษาถึงผลของการดำเนินงานตามโครงการที่ส่งผลต่อเยาวชนและผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ประเมินได้นำรูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP ของแดเนียล แอล สตีเฟิลบีม และการวิเคราะห์ระบบมาประยุกต์ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของวิทยากร เยาวชน ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อความสามารถและความพร้อมทางการสอนของวิทยากร แบบวัดความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติด แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบประเมินการทำหน้าที่ในครอบครัว แล้วทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1. การประเมินปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมด้านการดำเนินงาน โดยทั่วไปการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามีหลายประเด็นที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและการดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างดี คือ การคัดเลือกสถานที่ งบประมาณที่ได้รับ เนื้อหารายวิชาที่นำมาใช้ในหลักสูตร การกำหนดมาตรการดูแลการเจ็บป่วยของเยาวชน และมีบางประเด็นที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด แต่ปรากฏว่าเมื่อดำเนินการแล้วเกิดปัญหาได้แก่ การกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการลักลอบนอกค่าย ส่วนประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด คือ การคัดเลือกวิทยากร ซึ่งพบว่าไม่มีวิทยากรร้อยละ 7.14 ไม่เคยผ่านการอบรมวิทยากรค่ายบำบัดฟื้นฟูเยาวชนติดยาเสพติด และไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรหรือทีมงานค่ายยาเสพติด ประเด็นการคัดเลือกเยาวชนซึ่งพบว่าเป็นเยาวชนที่ไม่เคยมีประวัติการใช้ยาเสพติดหรือไม่ได้เป็นกลุ่มเสี่ยงถึงร้อยละ 23.33 ประเด็นการคัดเลือกผู้ปกครอง ความพร้อมของเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ตัวบุคคลในการดำเนินงาน ประเด็นการวางแผนการดำเนินการ

2. การประเมินกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีผลการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีการประชุมวางแผนแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการในแต่ละวันทุกวัน เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง วิทยากรมีความสามารถและความพร้อมทางการสอนอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ค่อนข้างจะเป็นปัญหา คือ ผู้ปกครองมาร่วมโครงการ อยู่ร่วมโครงการตลอดระยะเวลาที่กำหนด และการเข้าร่วมอบรมตามรายวิชาที่กำหนดน้อยมาก

3. การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติดของเยาวชนและผู้ปกครองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ การทำหน้าที่ในครอบครัวของเยาวชนและผู้ปกครองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ทักษะคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนและผู้ปกครองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งเมื่อติดตามผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ 45 วัน พบว่าตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะของเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 3.33 และเยาวชนกลับไปใช้ยาเสพติดแล้วกลับเข้ามารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดสงขลา ถึงร้อยละ 16.66

มีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่สอดคล้องตามตัวชี้วัดที่กำหนด คือ ความฉลาดอารมณ์ โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกัน นั่นคือ เยาวชนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มสูงขึ้น